

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

**СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ
ЛЕКСИЧНИХ НОВОУТВОРЕНЬ СФЕРИ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ
ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Кваліфікаційна робота

На здобуття ОС «бакалавр»

студентки IV курсу

галузь знань 03 «Гуманітарні науки»,

спеціальності 035 «Філологія»,

спеціалізації 035.041 «Германські мови

та літератури (переклад включно), перша

– англійська)»,

ОПП «Переклад з англійської та другої

західноєвропейської мови»

Софії КАЗАКОВОЇ

Науковий керівник:

к.філол.н., доцент кафедри

теорії і практики перекладу з

англійської мови

Богдана КОЛОДІЙ

«Допущено до захисту»

Протокол № 10 кафедри

теорії і практики перекладу з англійської мови

ННІФ від 30.05.2023

Завідувач кафедри _____ **Людмила СЛАВОВА**

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДУ ЛЕКСИЧНИХ НОВОУТВОРЕНЬ	6
1.1 Лексичні новоутворення: сутність поняття та причини виникнення	6
1.2 Класифікація лексичних новоутворень	17
1.3 Стратегії й тактики перекладу лексичних новоутворень	19
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТРАТЕГІЙ І ТАКТИК ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ЛЕКСИЧНИХ НОВОУТВОРЕНЬ СФЕРИ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	28
2.1 Специфіка перекладу лексичних новоутворень у залежності від способу їхнього словотворення	28
2.1.1 Переклад неологізмів, утворених засобами афіксації	28
2.1.2 Переклад неологізмів, утворених засобами аббревіації	33
2.1.3 Переклад неологізмів, утворених засобами словоскладання	35
2.1.4 Переклад неологізмів, утворених засобами набуття нового значення	38
2.1.5 Переклад неологізмів, утворених засобами усічення	39
Висновки до розділу 2	44
ВИСНОВКИ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ	54

ВСТУП

Роботу присвячено комплексному вивченню поняття лексичного новоутворення та особливостей перекладу неологізмів у сфері засобів масової інформації з англійської мови на українську. В сучасній лінгвістиці все більш актуальним стає питання вивчення мовних і позамовних явищ, за допомогою яких мови збагачуються та розширюють коло свого функціонування. Це дозволяє встановити нові тенденції та закономірності утворення, вживання та перекладу мовних одиниць. Слово, як основна одиниця мови, характеризується здатністю постійно змінюватись (структурно і семантично) відповідно до суспільних потреб та характеризується складністю перекладу.

Актуальність роботи зумовлена зростанням значущості перекладу лексичних новоутворень англійської мови українською, з огляду на те, що наразі з'являються нові сфери їхнього функціонування, нові явища та нові лексичні одиниці, які їх номінують. Сфера лексичних новоутворень постійно оновлюється, отже, існує необхідність проведення системних ґрунтовних досліджень цієї теми.

Матеріалом для дослідження стали новинні статті ресурсу UBN [64] та їхній українськомовний варіант [63]. Теоретичним підґрунтям дослідження стали роботи таких науковців, як: І. В. Андрусяк [2], О. М. Білоус [4], Л. Г. Верба [5], В. А. Гладка [6], А. В. Головня [7], Н. М. Гордієнко [8], І. С. Грицай [9], В. В. Громовенко [10], Ю. А. Зацний [14], А. Зеніна [15], В. І. Карабан [18] та ін.

Наукова новизна дослідження обумовлена тим, що у роботі здійснено аналіз особливостей перекладу лексичних новоутворень на матеріалі новинних статей ресурсу UBN та його україномовного варіанту.

Предметом дослідження є лексичні новоутворення англійської мови.

Об'єкт дослідження – стратегії і тактики перекладу англійськомовних лексичних новоутворень сфери засобів масової інформації українською мовою.

Мета роботи – дослідити особливості застосування стратегій і тактик перекладу англійськомовних лексичних новоутворень сфери засобів масової інформації українською мовою.

Робота має наступні **завдання**:

- навести характеристику поняття лексичного новоутворення в сучасній лінгвістиці;
- визначити труднощі перекладу лексичних новоутворень;
- охарактеризувати стратегії й тактики перекладу лексичних новоутворень;
- здійснити аналіз стратегій і тактик перекладу англійськомовних лексичних новоутворень сфери засобів масової інформації українською мовою.

У роботі використовувалися такі **методи дослідження**, як: метод аналізу, синтезу та узагальнення, застосований з метою дослідження та формування теоретичної бази, представленої в роботі; метод контрастивного (порівняльного, зіставного) аналізу було застосовано у теоретичній та практичній частинах роботи, такі методи дослідження, як когнітивний аналіз, метод статистичного аналізу, метод контекстуального аналізу, було використано для проведення аналізу в практичній частині роботи.

Теоретичне значення роботи полягає у можливості використання результатів теоретичного дослідження як основи для подальших наукових розвідок стосовно тематики.

Практичне значення одержаних результатів пов'язане з можливістю їхнього використання у викладанні таких навчальних дисциплін, як «Загальне мовознавство» (розділ «Граматична система мови»), «Порівняльно-історичне і

типологічне мовознавство» (розділ «Зіставний синтаксис»), «Теоретична граматики англійської мови», «Порівняльна лексикологія» та «Термінологія».

Результати дослідження та опрацьований фактичний матеріал можуть бути використані при укладанні навчальних і методичних посібників для студентів філологічних факультетів та перекладацьких кафедр факультетів вищих навчальних закладів.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури, переліку лексикографічних та ілюстративних джерел та анотації.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДУ ЛЕКСИЧНИХ НОВОУТВОРЕНЬ

1.1. Лексичні новоутворення: сутність поняття та причини виникнення

Мови змінюються так само неупинно, як змінюється світ. Після Другої світової війни лексичні новоутворення почали з'являтися надзвичайно стрімко. Нова лексика стрімко входила в лексикон завдяки швидкому технологічному розвитку обчислювальної техніки, мобільних телефонів, Інтернету тощо. Повсякденні заняття людей також зумовлюють появу лексичних новоутворень. Неологізми швидко входять у вжиток та розвиваються завдяки масовій комунікації. Лексичні новоутворення мають миттєве призначення – вони виникають надзвичайно швидко і так само швидко зникають з ужитку після виконання своєї функції [55]. Лише деякі з них, найбільш значущі, будуть занесені в глосарії лексичних новоутворень.

Лексичні новоутворення – ті лексичні одиниці, які ще не є загальноживаними, але можуть ними стати, та які з'явилися в мові в певний період і вважаються новими в мовній свідомості носіїв мови [6, с. 3]. На переконання лінгвістів (Л. Г. Верба [5], І. С. Грицай [9] тощо), мова, як перше найважливіше і найпотрібніше надбання людини, є «продуктом суспільства» і засобом спілкування у зв'язку з її суспільним статусом і роллю. Словникові інновації зумовлені ускладненням соціальних відносин, розвитком науки і техніки і, відповідно до цього, потребою в позначенні нових реалій, понять і явищ.

Дослідники визначають лексичні новоутворення як утворення нових лексичних елементів у відповідь на змінені обставини у зовнішньому світі, які

набувають певної популярності у мовленнєвій спільноті у конкретний період часу [44, с. 264].

У лінгвістиці лексичні новоутворення іменуються як неологізми – слова, що виникли в умовах сучасності, як реакція на ті чи інші явища, обставини тощо. Крім того, вони можуть означати використання старих слів у новому значенні (тобто надання нових значень вже існуючим словам або фразам). Неологізми особливо корисні при відкритті нових винаходів, явищ або старих ідей, які набули нового культурного контексту [9].

Схарактеризуємо особливості походження лексичних новоутворень. Походження англійських неологізмів сягає корінням у давнину. Відомий американський фахівець із дослідження нових слів Джон Альгео у передмові до своєї книги “Fifty Years Among the New Words” написав: “Хоча словник нового слова тепло вітається читачами тільки в останні роки, насправді складання словника англійської мови почалося з колекції Нового слова з 1604 року” [40]. Ранні словники англійської мови, такі, як “Table Alphabeticall” [41], “The English Dictionary” [42] втілювали в собі певною мірою “складні слова”, які були абсолютно новими для людей того часу. Таким чином, ці лексикографічні джерела були першою версією словників лексичних новоутворень. Однак, наукове та систематичне вивчення лексичних новоутворень розпочалося через 300 років, у ХХ столітті.

У 1902 році, британський лінгвіст Леон Мід видав книгу під назвою “Word-Coinage” – дослідження останніх лексичних новоутворень, а також коротке дослідження літературного стилю, сленгу та провінціалізмів, яке, як зазначають дослідники П. Хуллар та К. Максвелл [52; 56], є першою книгою, що вивчає лексичні новоутворення у ХХ столітті. І хоча книга не була словником лексичних новоутворень, вона містила кілька статей про нові слова. Більш того, Л. Мід уперше в історії висунув ідею щодо здійснення дослідження мовних

одиниць. Він також навів багато прикладів нових слів, утворених деякими американськими письменниками того часу.

У 1920 році К. Альфонсо Сміт, декан англійського відділення Американського військово-морського інституту, видав книгу під назвою “New Words Self-defined”, в якій 420 нових слів були проілюстровані прикладами. Ця подія стала великим кроком у дослідженні лексичних новоутворень [52, с. 120–121].

З 1937 по 1940 рік, відомий американський учений Дуайт Болінджер уперше використав газети та журнали для введення нових слів, створивши колонку “The Living Language” в газеті “Words”. У 1943 році колонка була опублікована у газеті “American speech” під зміненою назвою “Among the New Words”. Наступного року, професор І. Вілліс Рассел зайняв місце Д. Болінджера і став головним редактором колонки, публікуючи статті про нові слова та їхні нові значення під назвою “Words and Meanings, New” [46].

Дослідники зазначають, що війна – головна колыска “народження” нових слів. Маджорі Тейлор, бібліотекар з Нью-Йорка, збирала багато неологізмів, що з’явилися під час Другої світової війни. У 1944 році М. Тейлор уклала список слів “The Language of World War II: Abbreviation, Captions, Quotations, Slogans, Titles and Other Terms and Phrases”, в якому було пояснено кожне нове слово. Подібним чином, американський лексикограф Кларенс Барнхарт опублікував свій “Словник термінів армії США”. У той час деякі академічні журнали також публікували статті, що репрезентують та пояснюють нові слова. Багато словників лексичних новоутворень 1950-х років є надзвичайно популярними, особливо “The Dictionary of New Words in English”, укладений лексикознавцем Полом Чарльзом Бергом [39] у 1953 році, та “The Dictionary of New Words”, укладений лінгвісткою Мері Райфер у 1955 році. У 1950-х роках Пол Чарльз

Берг здійснив велику роботу зі збору нових слів, що стосуються війни, завдяки чому і було укладено “Словник нових слів” англійською мовою в 1953 році [52].

Після Другої світової війни розвиток науки і техніки вплинув значним чином на суспільство, у результаті чого почали з’являтися все нові й нові наукові та технічні терміни. В цей період було опубліковано багато словників лексичних новоутворень, що відносяться до різноманітних галузей. Найпопулярнішими з них є: “An Explaining and Pronouncing Dictionary of Scientific and Technical Words” лексикознавців У. Е. Флуда і Майкла Уеста та “The History Behind Them” американського науковця Айзека Азімова.

Починаючи з 1970-х років, вивчення англійських лексичних новоутворень привернуло велику увагу західних учених, багато з яких створили спеціальну рубрику, присвячену введенню нових слів в англійську мову. Наприклад, американський науковець Вільям Сафір, відомий своєю статтею “On Language” у “New York Times weekly”, подає досить чітке визначення нових слів, наводячи типові приклади, досліджуючи їхнє походження та аналізуючи їхнє поточне використання [40].

Цифрова революція 1990-х років – це радикальна зміна та реструктуризація соціальних патернів. “Через бурхливе поширення Інтернету світ говорить абсолютно новою мовою”, – зазначила американська науковиця Шон Холлі у своїй книзі “The New Word Revolution”. З’явилося багато лексичних новоутворень, що мають історичне значення через вплив, який вони здійснили на мовне поле. Згідно зі статистикою, було укладено понад 20 словників лексичних новоутворень; у деяких із них робиться акцент на академічній галузі, інші ж вирізняються своєю популярністю та мають найбільшу академічну цінність.

У Китаї дослідження лексичних новоутворень розпочалося з 1980-х років. Більшість наукових розвідок китайських лінгвістів є простим запозиченням

теорій з-за кордону, які не мають значних оригінальних досліджень. Стежити за новітнім словниковим запасом англійської мови дійсно складно, тому ретельний і систематичний аналіз нових англійських слів має практичне значення як при вивченні, так і при викладанні англійської мови як іноземної [46].

Активне зростання неологізації спостерігається саме на початку XXI століття. Лексичні новоутворення сучасної англійської мови використовуються як для найменування нових предметів, понять і явищ, так і для позначення існуючих слів, що набувають нових значень. Поняття неологізму нестійке, оскільки, виходячи з визначення (“неологізм” походить від грец. νέος – “новий” і λόγος – “слово”) [6], слово можна вважати таким, поки в ньому присутній ступінь новизни для суспільства і для мови. Згодом ця новизна втрачається, тому можна сказати, що неологізми – це основа постійного поповнення лексичного складу мови. Поява в англійській мові лексичних новоутворень має певні причини і передумови. Екстралінгвістичні фактори є найбільш значущими для процесу словотворення. Кінець XX – початок XXI століття ознаменував розвиток комп’ютерних і цифрових технологій, зміни торкнулися не тільки окремих предметів і явищ, а й суспільного життя в цілому. Наслідки змін у суспільстві знайшли відображення у лексикології [46].

Проаналізуємо підходи до визначення поняття лексичних новоутворень. Згідно з визначенням вітчизняної дослідниці, лінгвістки О. О. Селіванової, лексичне новоутворення розглядається як “слово чи сполука, які використані мовою в певний період на позначення нового або вже наявного поняття або в новому значенні” і які носії мови розуміють як лексичні новоутворення [32, с. 417].

На думку української лінгвістки Л. П. Павленко, лексичні новоутворення позначають нове, раніше невідоме поняття, предмет, галузь науки, професію, але з уживанням наявних словотворчих засобів [27, с. 20].

Згідно з визначенням вітчизняної наукологині М. І. Третяк, лексичні новоутворення можна охарактеризувати як слова, значення слів або словосполучення, що з'явилися в певний період в мові” [35]. При цьому, поняття неологізму виходить за рамки лексеми і включає в себе також нові значення і словосполучення, які можуть передаватися старими і відомими словами. Цей підхід є більш глибоким, оскільки він враховує не тільки факт появи нової словоформи, а й зміни її внутрішньої та зовнішньої організації.

Український дослідник М. І. Мостовий розуміє поняття лексичного новоутворення як мовну одиницю, що створюється для визначення нового поняття [25, с. 174].

Таким чином, можна зробити висновок про те, що сучасні науковці визначають поняття “лексичного новоутворення” як новий лексичний елемент, який утворюється для номінації поняття невідомого раніше, нового об’єкту, предмету, явища тощо.

Характеризуючи фактори та причини появи англійських лексичних новоутворень, варто зазначити, що протягом останніх десятиліть увага лінгвістів-істориків була зосереджена не на мовних змінах, а безпосередньо на причинах і процесах змін. Одні з перших дослідників цього явища, такі як Ф. де Соссюр [47] або Л. Блумфілд (1933) [48], стверджували, що причини мовних змін неможливо встановити, незважаючи на численні спроби можливих пояснень [47, с. 117]. Більшість ранніх дослідників також зазначали, що реальні процеси змін неможливо спостерігати; що те, що можна спостерігати і можливо аналізувати, є наслідками змін. Результати пізніших досліджень, однак, розглядають процес змін як початкове коливання між новим і старим, а завершення процесу відбувається, коли нове замінює старе [47, с. 295]. Іншими словами, якщо нова форма, чи то фонологічна, морфо-синтаксична, лексична, чи семантична, поширюється, “зміна продовжується, якщо вона врешті-решт

замінює стару форму, зміна стала доконаним фактом – вона завершилася” [56, с. 212].

Що стосується причин змін, до основної з них можна віднести той факт, що будь-який аспект мови здобуває нових ознак у певний момент часу. Наприклад, американський лінгвіст К. Максвелл [56, с. 179–182], обговорюючи причини семантичної зміни, виокремлює наступне:

- лінгвістичні фактори;
- історичні фактори (поділяються на “ідеї” та “наукові концепції”);
- соціальні фактори;
- психологічні фактори (поділяються на “емоційні фактори” і “табу”);
- іноземний вплив;
- необхідність в новому імені.

У нашому дослідженні, чинники появи лексичних новоутворень буде розподілено на зовнішні та внутрішні. Розглянемо спочатку зовнішні чинники, що сприяють появі нових лексичних новоутворень. Важливу роль у поширенні й утворенні нової лексики відіграють ЗМІ, оскільки вони активно реагують на найменші зміни в суспільстві: відображають політичні, культурні події, соціальні та природні катаклізми в країні і в світі [35]. ЗМІ є невід’ємною частиною суспільства і внаслідок цього є відображенням в мові колективного. Саме тому такі лексичні одиниці знаходять своє закріплення в мовних словниках і довідниках на відміну від індивідуальних, які носять назву “індивідуально-авторські неологізми”, “неологізми контексту”, “одноразові неологізми” [6, с. 5]. Проаналізувавши лексичні новоутворення як окреме явище, можна зрозуміти і охарактеризувати стан багатьох сфер життя суспільства в певний історичний період. Варто наголосити на їхній важливості не лише для розуміння процесів, що відбуваються в суспільстві, але також і для практичних цілей перекладу і комунікації. Таким чином, можна зробити

висновок про те, що до зовнішніх факторів, що сприяють появі лексичних новоутворень, слід віднести різноманітні суспільні процеси й зміни, міжнародні події, а також прискорений розвиток технологій, впровадження наукових досягнень, моду, бізнес тощо [8].

Не заперечуючи важливу роль зовнішніх чинників у розвитку словникового складу мови, науковці стверджують, що не завжди лексичні зміни залежать виключно від зовнішніх факторів. Оскільки поповнення словника (що є одним із проявів життя мови), як і еволюція мови в цілому, регулюється факторами не тільки зовнішнього, але і внутрішнього порядку. Саме функціонування мови як засобу комунікації здатне породити імпульси таких змін, які самі по собі не залежать від історії народу.

Погоджуючись із таким твердженням, можемо зазначити, що дійсно, на лексичне збагачення словника будь-якої мови впливають як позамовні, так і внутрішньомовні фактори. До того ж, розглядати їх слід лише у взаємодії, оскільки автономні процеси, які відбуваються в середині лексичної підсистеми мови і спрямовані на вдосконалення системи номінації, зумовлені зовнішнім стимулом, зокрема появою та актуалізацією певних суспільних явищ або понять [8].

Останнє породжує мовний механізм, який прагне дати вже відомому поняттю зручне для даного стану мовної системи визначення, що відповідає тим чи іншим тенденціям її сучасного розвитку. Тому при визначенні поняття неологізації, поряд з екстралінгвістичними факторами, які зумовлюють появу нових слів, необхідно враховувати також внутрішньомовні процеси (розширення і звуження значення, метафоризація і метонімізація значення, нашарування різних конотативних і стилістичних відтінків на основне значення слова), в результаті яких виникають неолексеми [7].

Неологічні одиниці або лексичні новоутворення – результат прагнення сучасного суспільства до збільшення інформативності тексту шляхом його структурного скорочення, появи нових засобів номінації тих чи інших понять, також прагнення до економії друкованого тексту і тривалості усних повідомлень. Оскільки усне повідомлення відбувається в часовому вимірі, а час – незворотній, то саме повідомлення має бути обмежене за довжиною. Цей вибір здійснюється у найбільш уживаних, коротких, частих словах і граматичних структурах, які вимагають найменших зусиль та часу в процесі відтворення [9, с. 30]. Поряд із необхідністю номінації нових понять, однією з найважливіших функцій лексичних новоутворень є те, що вони слугують засобом мовної економії.

Відомий французький лінгвіст Андре Мартіне (1908–1999) проводив дослідження в різних галузях лінгвістичної науки. Дослідник зосереджував свою увагу на питанні про те, чому відбуваються зміни в мові. Пояснення причин фонетичних змін А. Мартіне співвідносив зі своєю теорією лінгвістичної економії. На його думку, саме цей принцип економії управляє функціонуванням фонологічної системи [24, с. 62].

Дія принципу економії, відповідно до А. Мартіне, залежить від функцій мови, наприклад, від її первинної центральної функції – спілкування –, якій дослідник і присвятив свою працю “Основи загальної лінгвістики”. А. Мартіне вважав, що з фонологічного протиставлення, в мові краще зберігається те, що є корисним для взаєморозуміння, ніж інше – менш корисне [24, с. 64]. І це відбувається в результаті звичайного процесу мовного спілкування, яке сприяє розвитку важливих аспектів за рахунок менш важливих.

А. Мартіне вважав, що головною рушійною силою мовних змін є “принцип економії” – прагнення людини звести до мінімуму свою розумову і фізичну діяльність. Мовна еволюція взагалі визначається постійним

протириччям між притаманними людині потребами спілкування і вираження та її прагненням до економії власних зусиль [24, с. 120].

Що стосується слів і знаків, кожний мовний колектив у конкретний момент знаходить певну рівновагу між потребами вираження (для задоволення яких потрібно все більше спеціальних одиниць) і природною інерцією, яка зберігає обмежене число загальних і більш уживаних одиниць. Але потреба спілкування і вираження в різні епохи відрізняється, тому характер рівноваги з плином часу змінюється. Мовна поведінка регулюється, таким чином, за принципом найменшого зусилля, який А. Мартіне замінює словом “економія” [24, с. 126].

Розглядаючи економію у фонетичних змінах, дослідник намагався визначити причини цих змін і вважав, що саме принцип економії управляє функціонуванням фонологічної системи. Більш того, А. Мартіне вважав, що термін “економія” включає все: і ліквідацію непотрібних відмінностей, і новоявлення нових відмінностей, і збереження існуючого становища. Лінгвістична економія – синтез діючих сил” [24, с. 130].

Більшість лінгвістів (Л. П. Павленко, І. В. Андрусак, М. О. Шутова) перш за все виокремлюють у своїх дослідженнях в якості мотиву для інформаційного стиснення тексту один із внутрішніх законів розвитку мови – закон мовної економії. Прагнення до економічності проявляється в тому, що в процесі вживання мови, промовець обирає найраціональніші для цілей спілкування мовні засоби. Багаторічні дослідження демонструють, що тенденція до мовної економії проявляється в різних формах і в різних галузях мови. Однак, окрім мовної економії, українська дослідниця М. О. Шутова виокремлює ще низку причин неологізації, а саме:

- 1) вимога мовної прагматики;
- 2) стилістичні вимоги;

3) вимоги жанру;

4) екстралінгвістичні фактори [37, с. 81].

Отже, на основі проведеного огляду теоретичних розвідок науковців, можна зробити висновок про те, що в умовах сучасності до зовнішніх причин виникнення лексичних новоутворень можна віднести: необхідність номінації нових явищ та понять, скорочення обсягу висловлювання, вимоги мовної прагматики, стилістичні вимоги, вимоги жанру, екстралінгвістичні фактори.

Внутрішні чинники неологізації зумовлені змінами, що відбуваються в конкретній нації. Причинами можуть бути історичні, культурні, інші події, наслідком яких стає поява нових лексичних одиниць. Найактивніше неологізація проявляється в таких сферах, як:

- політика, державний устрій, ідеологія;
- засоби масової інформації;
- економіка, фінансова справа;
- сфера послуг;
- масова культура;
- харчування та рестораторська діяльність;
- медицина;
- мистецтво;
- освіта;
- комп'ютерні технології;
- екологія [6].

Варто зазначити, що засоби масової інформації є тією сферою, де лексичні новоутворення не лише беруть початок, а й функціонують у текстах різноманітних тематик. Так, засоби масової інформації реалізують у собі неологізми усіх перелічених вище сфер, з огляду на те, що кожен ресурс масової інформації об'єднує у собі статті, новинні випуски широкого кола тем.

Таким чином, на основі проведеного нами дослідження теоретичних розвідок науковців у галузі лексичних новоутворень, варто підвести підсумок: мова змінюється разом із суспільством. До найбільш значущих суспільних явищ, що призвели до появи нових слів в ХХІ столітті, можна віднести: розвиток комп'ютерних і цифрових технологій, глобалізацію Інтернету, зміни навколишнього середовища, розвиток нових видів проведення часу і розваг. Поява і становлення цих явищ і понять вимагає номінації, і саме лексичні новоутворення виконують цю функцію в мові.

1.2. Класифікація лексичних новоутворень

В рамках дослідження наведемо також і класифікації лексичних новоутворень англійської мови. Наразі інноваційна лексика англійської мови класифікується за різними підходами. За ознакою ступеня новизни мовної одиниці, інновації класифікуються науковцями на сильні (абсолютні) та слабкі (відносні) [7, 8]. Згідно з наведеною класифікацією, до сильних відносять інновації, абсолютна новизна яких полягає у нестандартній формі, значенні. Критерій новизни має часові обмеження в 10-25 років із моменту виникнення лексичних новоутворень щодо сучасного періоду мови [7]. Слабкі ж інновації включають відомі раніше слова, що вживаються в новому значенні. До них відносять зовнішні та внутрішні запозичення [8].

Досліджуючи різновиди лексичних новоутворень, перекладознавець П. Ньюмарк виокремлює наступні:

- старі лексичні одиниці з новими значеннями;
- нові слова;
- похідні слова;
- аббревіатури;

- епоніми;
- словосполучення;
- перекладені слова;
- акроніми;
- псевдонеологізми [57].

За ознакою способу номінації, лексичні новоутворення включають:

- новоутворені слова;
- значення;
- сполучення слів;
- зовнішні;
- внутрішні запозичення [9, с. 4].

Наведемо класифікацію вітчизняної дослідниці І. С. Грицай, яка розподіляє лексичні новоутворення відповідно до засобу творення на такі групи:

- 1) фонологічні неологізми;
- 2) неологізми-запозичення;
- 3) семантичні;
- 4) синтаксичні, утворені комбінацією наявних у мові знаків [9].

Французький дослідник лексикології Л. Гілберт, узявши до уваги спосіб творення, теж виділяє фонологічні неологізми, запозичення, семантичні й синтаксичні неологізми [2, с. 143].

Розглянемо такі види скорочень, як *усічення*, *словозлиття (телескопія)*, *аббревіатури*. Серед усіх видів скорочень переважають усічені слова. Цю групу слів супроводжують три фонетичних явища: *апокопа*, *сінкопа* і *аффераза*.

Апокопа – це усічення фінальної частини слова і на даний момент є найбільш продуктивною словотвірною моделлю в контексті усічення [20, с. 40]. Аффераза – усічення початку слова – також має місце при утворенні лексичних

новоутворень, проте зустрічається рідше. Найменш численна група слів утворюється в результаті сінкопи – усічення серединної частини слова.

Абревіатури включають в себе два підтипи: власне ініціалізми (абревіатури, утворені від словосполучень шляхом поєднання ініціальних букв, від кожного слова скорочується словосполучення з вимовою за алфавітним принципом) і акроніми (абревіатури, утворені з початкових букв кожного слова скорочуваного словосполучення і читаються як слова).

У сучасній англійській мові спостерігається також повторна конверсія, переважно при утворенні похідних від простих і складених твірних основ. Багаторазовість дії конверсії яскраво засвідчує її продуктивність. Провідною словотвірною тенденцією конверсивного словотворення є участь конверсії разом з іншими способами словотвору в процесах творення нових слів. Взаємодія конверсії з основокладанням, префіксацією та суфіксацією, скороченням, зрощенням свідчить про те, що зміни й розвиток словотвірних способів в англійській мові відображають внутрішні закономірності розвитку мови. Для нових конверсивних утворень характерна тенденція до багатоконпонентних структур. Так, іменники можуть утворюватися від дієслівних фраз. Основами конверсивного словотвору можуть виступати однокладові слова, а також синтагми й речення, від іменників до вигуків і абревіатур.

Тож, на основі проведеного аналізу наявних класифікацій неологізмів ми дійшли висновку, що лексичні новоутворення сучасної англійської мови характеризуються комплексним характером, мають довгу історію розвитку та широкий перелік причин появи лексичних новоутворень.

1.3 Стратегії й тактики перекладу лексичних новоутворень

Переклад лексичних новоутворень характеризується певними складнощами, що зумовлені особливостями утворення лексичних новоутворень. Проблема перекладу лексичних новоутворень полягає також у тому, що нові слова найчастіше ще не зареєстровані в словниках. А якщо слово вже зареєстровано у двомовному словнику, то його навряд чи можна вважати неологізмом, адже неологізмом слово залишається до того часу, поки мовці відчують в ньому новизну [22, с. 167]. У зв'язку з цим частотними є випадки, коли перекладачеві необхідно самому встановити значення нової лексичної одиниці, у чому і полягає творча сторона цієї професії.

У багатьох випадках лексичні новоутворення можна віднести до класу безеквівалентної лексики, з огляду на те, що у різних культурах виникають неологізми, що номінують поняття, явища, об'єкти, предмети, характерні саме для цієї культури. Отже, в такому випадку, ці лексичні одиниці не матимуть еквівалентів у мові перекладу. Як вже було зазначено вище, безеквівалентність на рівні слів означає, що в цільовій мові немає прямого еквівалента слову, яке зустрічається у вихідному тексті. Тип і рівень складності можуть значно відрізнятися в залежності від характеру безеквівалентності. Різні види безеквівалентності вимагають різних стратегій, деякі з яких дуже прості, інші складніші та комплексні в застосуванні [34, с. 25].

Вітчизняний перекладознавець К. М. Сухенко називає безеквівалентну лексику “словами і стійкими виразами іноземної мови, що не мають повної відповідності у вигляді лексичних одиниць (слів і виразів) на досліджуваній мові” [34,с. 47].

Українська дослідниця В. В. Демецька вважає, що безеквівалентна лексика – це “лексичні одиниці, які слугують для позначення культурних реалій, які не мають точних відповідників в іншій культурі” [12].

Вітчизняна наукологиня І. В. Козаченко погоджується з тим, що лексичні одиниці мови оригіналу можна назвати безеквівалентними, якщо у мові перекладу для них немає перекладацьких еквівалентів [22, с. 166]. Український перекладознавець, автор широкого кола праць М. І. Зимомря вважає, що безеквівалентна лексика – це “перш за все позначення екзотизмів, характерних для країни вихідної мови і чужих іншій мові та іншій реальності” [16, с. 58].

Вітчизняна лінгвістка Л. Г. Верба розуміє безеквівалентну лексику, як “лексичні одиниці однієї з мов, які не мають ні повних, ні часткових еквівалентів серед лексичних одиниць іншої мови” [5, с. 94].

Перекладознавець О. М. Білоус розуміє безеквівалентну лексику як “позначення специфічних для даної культури явищ, які є продуктом кумулятивної функції мови і можуть розглядатися як вмістилище фонових знань, тобто знань, наявних у свідомості мовця” [4, с. 137].

Причини явища безеквівалентності традиційно зводяться до наступних:

1. Відсутність будь-якого об'єкта або будь-якого явища в житті носіїв мови, що вивчається.

2. Відсутність відповідних понять у мові перекладу.

3. Експресивні лексичні та стилістичні характеристики.

Існують наступні критерії виокремлення безеквівалентної лексики:

1) семантичний (відповідно до якого враховується значення слів);

2) граматичний (вказує на одиниці, які мають певні формальні показники);

3) функціонально-стилістичний (у тексті лексика може виконувати функцію створення національного колориту) [1, с. 48].

Відтворення безеквівалентної лексики є можливим за умови досягнення її адекватного перекладу. В процесі своєї діяльності перекладач завжди переслідує певну мету – досягнення адекватності перекладу. Не завжди лексичні одиниці однієї мови мають точні аналоги в іншій мові. Тому для вирішення цього завдання перекладачу доводиться вдаватися до певних стратегій і тактик (перетворення).

Науковці-прибічники теорії американського перекладача Л. Венуті про розподіл перекладацьких стратегій на стратегії “доместикації” (domestication) та “форенізації” (foreignisation) [61, с. 243] використовують різні терміни на позначення окреслених понять: переклад-очуження / переклад-одомашнення [29, с. 4]; натуралізація / іноземність, target-oriented / source-oriented, exoticism / assimilation тощо [29, с. 4].

Перекладознавець Т. В. Пастрик виокремлює такі стратегії перекладу, як:

1) конативні стратегії, виражають спрямованість на адресата взаємодії з урахуванням змісту та функцій спілкування, їх метою є визначення смислового наповнення вихідного тексту та здійснення впливу на читачів тексту перекладу, задуманого автором оригіналу;

2) особистісні перекладацькі стратегії – закономірності когнітивної обробки інформації (сприймання, інтерпретація та породження), які визначаються рисами характеру перекладача;

3) когнітивно-лінгвістичні стратегії ґрунтуються на лінгвістичних та текстових знаннях перекладача: знання про когнітивну, емоційну, естетичну інформацію та особливості її вербалізації [28, с. 149].

У нашому дослідженні ми керуватимемося такими стратегіями перекладу як: “одомашнення”, “очуження” та “нейтралізація”.

1). Переклад-одомашнення (“domestication”, “naturalisation”) замінює елементи тексту оригіналу, які є специфічними елементами культури: “переклад

асимілює текст оригіналу до контексту культури адресата” [45, с. 348]; мова при цьому спрощується та стає близькою до культури реципієнта: назви речей та звичаїв, які є чужими, замінюються на місцеві еквіваленти. “Натуралізація, стираючи культурні грані, продукує дози іноземного, які легше вбираються, та з комерційної точки зору, краще споживаються” [13]; при цьому створюється світ, який значно відрізняється від того, який зображено в оригіналі.

2). Переклад-очуження (“foreignisation”) орієнтований на культуру оригіналу; перекладач максимально передає специфічні культурні елементи тексту оригіналу; завдяки такій роботі перекладача читачі мають змогу отримати уявлення про іншу культуру.

“Форенізація” викликає відчуття несхожості, наголошуючи на іноземній природі тексту. Як зазначає В. В. Демецька, якщо перекладач ладен пожертвувати інтересами своєї аудиторії, наприклад, із тим, щоб ознайомити її з чужою культурою або з тим, щоб помінати настанови своєї аудиторії, він удається до репродукції з метою зламати свої стереотипи [12, с. 59].

Таким чином, стратегії “одомашнення” й “очуження” є двома способами втілення єдиної стратегії лінгвокультурної адаптації. На думку В. В. Демецької, “адекватний переклад можливий лише завдяки компліментарному характеру перекладацьких та адаптивних стратегій” [12, с. 17].

Український перекладознавець М. Л. Пилипчук пропонує класифікацію, при якій “стратегія “очуження” значення досягається шляхом тактик транскодування (власне транслітерація та освоєння) та семантичного увиразнення, оскільки, застосовуючи ці способи, перекладач спирається на універсальне і специфічне для мови оригіналу” [30, с. 3].

При порівнянні перекладацьких стратегій “одомашнення” та “очуження” ми дійшли висновку, що обидві стратегії є засобом передачі культури через переклад. Однак, “одомашнення” полегшує сприйняття специфічних одиниць

тексту оригіналу, а очуження, своєю чергою, може призвести до некоректного розуміння цих специфічних одиниць, що відтворені у тексті перекладу.

3). Переклад-нейтралізація (“neutralisation”), при якому перекладач намагається повністю ліквідувати специфічну одиницю, яка б схарактеризувала ту чи іншу культуру. Адже “у багатьох випадках перекладач не має іншого вибору, аніж використати нейтральний, немаркований стиль” [29]. Якщо у тексті зустрічаються поняття, характерні для іншої культури, то перекладач швидше за все використовуватиме пояснення, а не заміну. “Нейтралізація англomовного тексту реалізується за допомогою описового перекладу шляхом додавання оцінкового епітета та гіпероніма, шляхом генералізації культурно-специфічного поняття” [29].

Вибір відповідної стратегії перекладу впливає на вибір тих чи інших перекладацьких тактик-трансформацій. Для “одомашнення” тексту оригіналу перекладач замінює культурний контекст, надаючи перевагу цінностям мови перекладу. Стратегія “очуження” досягається шляхом транслітерування культурних специфічних одиниць оригіналу.

Для “нейтралізації” культурного тексту перекладачі, в основному, використовують описовий переклад, прийом генералізації або елімінації культурно-специфічного поняття.

Лексичні, граматичні, стилістичні та інші відмінності мови оригіналу та мови перекладу зумовлюють необхідність застосування трансформацій (замін) при перекладі [13]. Однак, такі якісні перетворення або трансформації, можуть здійснюватися на всіх рівнях, від фонемі до цілого тексту, що актуалізує розгляд такого поняття, як “одиниця перекладу”.

Широке коло тактик, що можуть бути застосовані при перекладі лексичних новоутворень, виокремлені дослідниками Ж. Віне та Ж. Дарбельне. До таких тактик дослідники відносять:

- запозичення;
- калькування;
- модуляція;
- адаптація;
- дослівний переклад;
- транспозиція.

Доповнюючи перелік загальних тактик, дослідники також виокремлюють такі, як: ампліфікація, послаблення, експлікація, імплікація, узагальнення, конкретизація [58].

Характеризуючи трансформації, що можуть застосовуватись в процесі перекладу лексичних новоутворень, зазначимо, що професор-мовознавець Д. Делабастіта [45, с. 346] пропонує п'ять загальних методів перекладу лексичних новоутворень:

1. Пряме копіювання лексичних новоутворень вихідного тексту із залученням або без залучення спеціальних сигналів (курсив, лапки);
2. Анотація (внутрішньотекстове пояснення, позатекстове пояснення через виноски);
3. Фонологічна / графічна адаптація з використанням існуючих лексичних новоутворень цільової мови, навіть якщо вони мають дещо інше значення денотації;
4. Використання еквівалента денотації в цільовій мові;
5. Відтворення стилю лексичних новоутворень, але в різних текстових позиціях і за допомогою різних мовних засобів (компенсація).

У численних випадках, коли немає еквівалентного перекладу лексичних новоутворень з англійської мови на українську, вітчизняні та зарубіжні дослідження пропонують наступні перекладацькі трансформації [4; 5; 16]:

- транслітерація;

- транскрипція;
- калькування;
- семантична модифікація: опис, коментар, змішаний переклад, антонімічний переклад, нульовий переклад [18; 22].

Насамперед, це два основних шляхи перекладача: прямий або буквальний і непрямий переклад. Таким чином, переклад лексичних новоутворень характеризується певними особливостями та складнощами, які більш докладно будуть проаналізовані у наступному розділі. Зазначимо також, що за умови урахування усіх факторів, що впливають на процес перекладу (характер перекладного матеріалу, тип цільової аудиторії), перекладач може застосовувати не лише одну перекладацьку стратегію й тактику, але й поєднувати їх за необхідності.

Висновки до розділу 1

У рамках дослідження нами було встановлено, що лексичне новоутворення є утворенням нового лексичного елемента у відповідь на змінені обставини зовнішнього світу, який набуває певної популярності у мовленнєвій спільноті у конкретний період часу.

На основі аналізу теоретичних джерел можна зробити висновки про те, що поняття “лексичне новоутворення” може бути визначене як новий лексичний елемент, який утворюється для номінації поняття невідомого раніше, нового об’єкту, предмету, явища тощо. До основних моделей словотворення лексичних новоутворень було віднесено: розширення значення; запозичення; афіксація; скорочення; абрєвіація; конверсія. Було також з’ясовано, що під афіксацією розуміється приєднання префіксів і суфіксів до кореня або основи слова. Наразі існує велика різноманітність моделей скорочення слів і

словосполучень, що свідчить про багатогранність самого явища. Дана словотвірна модель відображає тенденцію до раціоналізації мови і до економії мовних зусиль.

На основі огляду наукових праць були визначені перекладацькі трансформації, за допомогою яких досягаються перекладацькі стратегії. З'ясовано, що стратегія “очуження” зберігає елементи оригінальної форми лексичних новоутворень. У мові лексичне новоутворення сприймається як іншомовний елемент. Якщо перекладач “одомашнює” лексичне новоутворення, то він навпаки подає таку форму перекладу, яка є притаманною та природною для тексту перекладу. У випадку застосування стратегії нейтралізації, перекладач намагається повністю ліквідувати специфічну одиницю, яка б характеризувала ту чи ту культуру.

Серед перекладацьких тактик, що застосовуються в рамках перекладу, було виокремлено такі як: лексичні, граматичні, лексико-граматичні. Вибір перекладацьких трансформацій залежить від конкретної перекладацької ситуації, контексту та компетентності перекладача, що здійснює переклад.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТРАТЕГІЙ І ТАКТИК ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ЛЕКСИЧНИХ НОВОУТВОРЕНЬ СФЕРИ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

2.1 Специфіка перекладу лексичних новоутворень у залежності від способу їхнього словотворення

2.1.1 Переклад неологізмів, утворених засобами афіксації

Першим кроком розглянемо особливості перекладу неологізмів, утворених засобами афіксації.

1. *According to Solskyi, constructing a grain hub will give Ukrainian farmers and **traders** confidence in supply opportunities, and consumers in Ghana will have access to high quality wheat, which will balance grain prices in the future [64]. — За словами Сольського, будівництво зернового хабу дасть українським фермерам і **трейдерам** впевненість у можливості постачання, а споживачі Гани матимуть якісну пшеницю [63].*

Приклад демонструє застосування стратегії форенізації, так як лексему *traders* було відтворено засобами лексеми *трейдери*, тоді як в українській мові є такі варіанти відтворення лексеми, як *торговці*. Отже, при перекладі було застосовано варіант лексеми, нетрадиційний для української мови. Приклад демонструє застосування тактики транскрибування, так як лексему *traders* було відтворено засобами лексеми *трейдери*. Отже, при перекладі лексичне новоутворення було транскрибовано.

2. *On January 3, the US launched a Falcon-9 carrier rocket from the SpaceX company, which should launch the Ukrainian **nanosatellite** PolyITAN-HP-30, developed for the 30th anniversary of Ukraine's independence, by the Kyiv National Technical University [64]. — 3 січня у США стартувала ракета-носії Falcon-9*

компанії *SpaceX*, яка має вивести на орбіту український **наносупутник** *PolyITAN-HP-30*, розроблений до 30-річчя незалежності України Київським національним технічним університетом [63].

У реченні оригіналу застосовано таке лексичне новоутворення, як *nanosatellite*. При перекладі було застосовано стратегію форенізації – очуження, так як у тексті перекладу використано варіант лексеми *наносупутник*. При перекладі було застосовано тактику часткової транслітерації, з огляду на те, що в українському варіанті засобами транслітерації відтворено лише префікс *nano* – *наносупутник*. Частина новоутворення *satellite* було відтворено засобами відповідника *супутник*. Отже, у цьому випадку, перекладач застосував тактику прямого перекладу.

3. *Ecospeak* – *a form of language used for discussing environmental and ecological issues* [64]. – **Еко-мова** – форма мови, яка використовується для обговорення екологічних проблем [63].

У цьому випадку, групу лексичних новоутворень представлено неологізмом *ecospeak*. При перекладі неологізм відтворено засобами стратегії форенізації, яку реалізовано поєднанням тактики транскрибування із тактикою граматичної заміни. Так, префікс було транскрибовано *eco* – *еко*, тоді як основу – передано засобами трансформації граматичної заміни, з огляду на те, що дієслово *speak* відтворено іменником *мова*.

4. *Ecobiotic* – *tending to produce or associated with adjustment to a particular mode of life* [64]. – **Екобіотик** – має тенденцію до виробництва або пов'язаний з пристосуванням до певного способу життя [63].

Приклад демонструє застосування стратегії форенізації, оскільки лексемі *ecobiotic* було відтворено засобами лексеми *екобіотик*. Отже, при перекладі було застосовано варіант лексеми, нетрадиційний для української мови.

Стратегію реалізовано засобами тактики транскрибування, адже при перекладі передано звуковий склад лексеми.

5. **Bioremediation** – *the treatment of pollutants or waste (as in an oil spill, contaminated groundwater, or an industrial process) by the use of microorganisms (such as bacteria) that break down the undesirable substances* [64]. – **Біоремедіація** – *обробка забруднюючих речовин або відходів (наприклад, при розливі нафти, забруднених підземних водах або промисловому процесі) з використанням мікроорганізмів (таких як бактерії), які розщеплюють небажані речовини* [63].

У наведеному прикладі застосовано такий неологізм, як *bioremediation*. При перекладі було відтворено неологізм засобами стратегії форенізації, з огляду на те, що неологізм має форму *біоремедіація*, не властиву для української мови. В рамках реалізації стратегії форенізації, було застосовано тактику адаптивного транскодування.

6. **Bioaccumulation** – *the accumulation over time of a substance and especially a contaminant (such as a pesticide or heavy metal) in a living organism* [64]. – **Біоаккумуляція** – *накопичення з плином часу речовини і особливо забруднюючої речовини (такого як пестицид або важкий метал) в живому організмі* [63].

При перекладі лексичного новоутворення *bioaccumulation*, було застосовано стратегію форенізації. Стратегію реалізовано засобами тактики адаптивного транскодування, так як при перекладі, лексичне новоутворення передано засобами лексеми *біоаккумуляція*.

7. **Eco-conscious** – *marked by or showing concern for the environment* [64]. – **Еко-свідомий** – *відзначений турботою про навколишнє середовище або проявляє її* [63].

У реченні оригіналу використано таке лексичне новоутворення, як *Eco-conscious*. При перекладі, перекладач застосовує тактику калькування на морфемному рівні та відтворює новоутворення засобами такого варіанту, як *Еко-свідомий*.

8. *Ukrainian startup Rekava produces disposable, **biodegradable** utensils from coffee grounds* [64]. – *Український стартап Rekava виробляє одноразовий, **біорозкладний** посуд із кавової гущі* [63].

При перекладі неологізму *biodegradable*, перекладач застосовує стратегії форенізації, реалізуючи її засобами тактики калькування на морфемному рівні, так як в українському варіанті перекладу, новоутворення було перекладено засобами лексеми *біорозкладний*.

9. ***Ecotage** – destructive or obstructive action designed to publicize or harass people believed to be harming the environment* [64]. – ***Екотаж** – це руйнівна або перешкоджаюча дія, спрямована на пропаганду або переслідування людей, які, як вважають, завдають шкоди навколишньому середовищу* [63].

У реченні оригіналу застосовано таке лексичне новоутворення, як *ecotage*. При перекладі, було застосовано стратегію форенізації – очуження, так як у тексті перекладу використано варіант лексеми *екотаж*. Перекладач використовує тактику транскодування.

10. *Global data on ocean surface level pollution suggests there are now 2.3 million tonnes of **microplastic** pollution floating in the world's seas, with concentrations surging since 2005* [64]. – *Глобальні дані про забруднення поверхні океану свідчать про те, що в даний час в морях світу плаває 2,3 мільйона тонн **мікропластику**, причому його концентрація різко зросла з 2005 року* [63].

Приклад демонструє застосування стратегії форенізації, так як лексему *microplastic* було відтворено засобами лексеми *мікропластик*. Отже, при

перекладі було застосовано варіант лексеми, нетрадиційний для української мови. Стратегію форенізації реалізовано засобами тактики транскодування.

11. *An eco-warrior is someone who utilizes the courts to halt, suspend, or otherwise derail a human activity that the activist believes adversely impacts the environment* [64]. – **Захисник оточуючого середовища** – це той, хто використовує суди, щоб зупинити, призупинити або іншим чином зірвати людську діяльність, яка, на думку активіста, негативно впливає на навколишнє середовище [63].

У реченні оригіналу застосовано таке лексичне новоутворення, як *eco-warrior*. В тексті перекладу застосовано варіант перекладу *захисник оточуючого середовища*. Отже, було використано стратегію нейтралізації, так як специфічне значення неологізму було нейтралізовано. Перекладач використовує тактику описового перекладу, пояснюючи значення новоутворення.

12. *Eco-friendly exoskeleton cuts apartment building energy use by 60%, nine old apartment buildings in New York City were retrofitted from the outside to consume less energy while minimising disruption to tenants* [64]. – **Екологічно-безпечний опорний каркас** скорочує споживання енергії багатоквартирними будинками на 60%, дев'ять старих багатоквартирних будинків у Нью-Йорку були переобладнані зовні, щоб споживати менше енергії при мінімізації незручностей для мешканців [63].

Приклад оригіналу демонструє застосування таких неологізмів, як *eco-friendly exoskeleton*. При перекладі, перекладач повністю нейтралізує форму неологізму *exoskeleton*, реалізуючи стратегію нейтралізації засобами тактики описового перекладу: *екологічно-безпечний опорний каркас*.

Отже, аналізуючи особливості перекладу неологізмів, утворених засобами афіксації, встановлено, що такі неологізми відтворено засобами стратегій форенізації та нейтралізації. Стратегію форенізації реалізовано засобами

застосування тактик транскрибування, транслітерації, адаптивного транскодування, транскодування, калькування на морфемному рівні, тоді як стратегію нейтралізації – засобами описового перекладу.

2.1.2 Переклад неологізмів, утворених засобами абрєвіації

Розглянемо також особливості відтворення неологізмів, утворених засобами абрєвіації:

1. *Abroad, the number and amount of retail transactions at trade **POS terminals** and withdrawing cash at ATMs using bank cards has increased significantly compared to pre-war numbers [64].* – *Закордоном кількість та сума роздрібних операцій на торгових **POS-терміналах** та зняття готівки в банкоматах з використанням банківських карток значно зросла порівняно з довоєнними показниками [63].*

В наведеному прикладі спостерігається застосування стратегії форенізації при перекладі новоутворення *POS terminal*, так як у тексті перекладу застосовано лексему *POS-термінал*, частину якої збережено у формі оригіналу. В наведеному прикладі спостерігається застосування тактики транслітерації. Частину лексеми *POS* збережено у формі оригіналу, тоді як частину *terminal* було передано засобами транслітерації: *термінал*.

2. *In particular, these funds are earmarked for salaries of employees of educational institutions and institutions, medical institutions, payment of pensions and financing of individual state social assistance programs, support for low-income families, disabled children, and those disabled since childhood, and **IDPs** [64].* – *Зокрема, ці кошти призначені для виплати заробітної плати працівникам навчальних закладів та закладів освіти, медичних установ, виплати пенсій та фінансування окремих державних програм соціальної допомоги, підтримки*

малозабезпечених сімей, дітей-інвалідів та інвалідів з дитинства, **вимушених переселенців** [63].

У прикладі застосовано таке лексичне новоутворення, як *IDPs – Internally Displaced Persons*. При перекладі новоутворення, перекладач застосовує український варіант, який не є неологізмом – *вимушених переселенців*. Отже, застосовано стратегію нейтралізації. В рамках відтворення неологізму-аббревіатури *IDPs*, перекладач застосовує тактику описового перекладу, оскільки він подає значення аббревіатури в українському варіанті перекладу: *вимушених переселенців*. Варто зазначити, що в українській мові також існує такий варіант перекладу, як “внутрішньо переміщені особи”, який може бути застосований при перекладі новоутворення.

3. *Over the past year, Preply has tripled the size of its **B2B** business, and its clients include Bytedance (TikTok), Mercedes, and McKinsey* [64]. – *За останній рік Preply потроїла розмір свого бізнесу **B2B**, а до її клієнтів входять Bytedance (TikTok), Mercedes і McKinsey* [63].

У цьому випадку, при перекладі неологізму *B2B*, було застосовано збереження оригінальної форми новоутворення в рамках стратегії форенізації, так як при перекладі використано оригінальну форму неологізму.

4. *The IT army of Ukraine has hacked the largest Russian online shopping site. The Roseltorg platform, owned by the Moscow government and VTB Bank, could not withstand a massive **DDoS** attack by Ukrainian hackers* [64]. – *IT-армія України зламала найбільший російський сайт інтернет-магазинів. Платформа Роселторг, що належить уряду Москви та банку ВТБ, не витримала масованої **DDoS** атаки українських хакерів* [63].

У наведеному прикладі спостерігається застосування стратегії форенізації, яку реалізовано засобами збереження оригінальної форми при перекладі

новоутворення *DDoS*, так як у тексті перекладу застосовано лексему *DDoS*, що має форму оригіналу.

Отже, у процесі аналізу особливостей відтворення неологізмів, утворених засобами абрєвіації, встановлено, що такі неологізми відтворено засобами стратегій форенізації та нейтралізації. Стратегію форенізації реалізовано засобами застосування тактики транслітерації, тоді як стратегію нейтралізації – засобами описового перекладу.

2.1.3 Переклад неологізмів, утворених засобами словоскладання

Проаналізуємо особливості перекладу неологізмів, утворених засобами словоскладання:

1. *It allows users to pay in cryptocurrency for goods and services without any fees wherever cashless payments are available **online and offline**, the bank reported [64].* – Вона дає змогу користувачам оплачувати товари та послуги криптовалютою без комісії скрізь, де доступні безготівкові платежі **онлайн і офлайн**, повідомляє банк [63].

У реченні оригіналу застосовано такі лексичні новоутворення, як *online and offline*. В тексті перекладу застосовано варіанти *онлайн і офлайн*. Отже, було використано стратегію форенізації. У реченні оригіналу застосовано такі лексичні новоутворення, як *online and offline*. В тексті перекладу застосовано тактику транскрибування, так як перекладач відтворив лексеми засобами варіантів *онлайн і офлайн*.

2. *Currently, the Weld card allows you to pay with **stablecoin** USDT, and soon they plan to add **bitcoin and altcoin** cryptocurrencies [64].* – Наразі картка *Weld* дає змогу розплачуватися **стейблкоїном** USDT, а незабаром планується додати **біткоїн і альткоїни** [63].

В наведеному прикладі спостерігається застосування стратегії форенізації при перекладі новоутворень *stablecoin, bitcoin and altcoin* так як у тексті перекладу застосовано лексеми *стейблкоїн, біткоїн і альткоїни*. Отже, лексеми мають форму, не притаманну українській мові, що свідчить про застосування стратегії форенізації. В наведеному прикладі спостерігається застосування тактики транскрибування при перекладі новоутворень *stablecoin, bitcoin and altcoin*, оскільки у тексті перекладу відтворено звукову форму найменування криптовалюти: *стейблкоїн, біткоїн і альткоїни*.

3. *Lars Seier Christensen, CEO of Seier Capital International, is looking for **blockchain startups** in Ukraine despite the war, reported TechUkraine. Lars Seier Christensen, who is also the chairman and founder of the Concordium Foundation decided to allocate an investment pool of €10M for projects utilizing the Concordium blockchain [64]. – Крістенсен Ларс Сейєр, генеральний директор Seier Capital International, шукає **блокчейн-стартапи** в Україні, попри війну, повідомляє TechUkraine. Ларс Сейєр Крістенсен, який також є головою та засновником фонду Concordium, вирішив виділити інвестиційний пул у розмірі €10 млн для проєктів, які використовують блокчейн Concordium [63].*

В цьому випадку, при перекладі неологізму *blockchain startups*, було застосовано стратегію форенізації, так як при перекладі використано такий варіант неологізму: *блокчейн-стартапи*. У реченні оригіналу, при перекладі неологізму *blockchain startups*, було застосовано тактику транскрибування, так як при перекладі використано такий варіант неологізму: *блокчейн-стартапи*. Отже, неологізм було транскрибовано. Також, при перекладі було додано дефіс.

4. ***Greentailing** – the business of selling environmentally-friendly products to the public; the practice of using environmentally-friendly methods to run a business which sells products to the public [64]. – **Грінтейлінг** – бізнес з продажу*

екологічно чистих продуктів населенню; практика використання екологічно чистих методів для ведення бізнесу, який продає продукцію населенню [63].

У реченні застосовано такий неологізм, як *greentailing*. В наведеному прикладі спостерігається застосування стратегії форенізації при перекладі новоутворення, так як у тексті перекладу застосовано лексему *грінтейлінг*. Отже, лексема має форму, не притаманну українській мові, що свідчить про застосування стратегії форенізації. Стратегію форенізації реалізовано засобами тактики транскрибування, про що свідчить варіант перекладу, запропонований в українському тексті.

5. Connection methods and screenshots may vary depending on your device and software version [64]. – Способи підключення та скріншоти можуть відрізнятися залежно від вашого пристрою та версії програмного забезпечення [63].

В наведеному прикладі було застосовано новоутворення *screenshots*. Новоутворення було передано шляхом стратегії форенізації, яку реалізовано засобами тактики транскрибування: *скріншоти*.

6. Dogecoin has soared in price after Musk bought Twitter. The price of the Dogecoin (DOGE-USD) cryptocurrency jumped more than 100% in the last week following the news of the purchase of the social network Twitter by Elon Musk, who is a supporter of digital assets [64]. – Dogecoin злетів у ціні після того, як Маск купив Twitter. Ціна криптовалюти Dogecoin (DOGE-USD) підскочила більш ніж на 100% за останній тиждень після новин про покупку соціальної мережі Twitter Ілоном Маском, який є прихильником цифрових активів [63].

В цьому випадку, при перекладі неологізму *Dogecoin (DOGE-USD) cryptocurrency*, було застосовано стратегію форенізації, так як при перекладі використано оригінальну форму неологізму, частина якої є не властивою для української мови: *криптовалюта*. В цьому випадку при перекладі неологізму

криптовалюта *Dogecoin (DOGE-USD)* було застосовано тактику калькування на морфемному рівні із частковим збереженням оригінальної форми новоутворення.

Аналізуючи особливості перекладу неологізмів, утворених засобами словоскладання, встановлено, що такі неологізми переважно відтворено засобами застосування стратегії форенізації, яку реалізовано засобами тактик транскрибування, калькування на морфемному рівні та збереження оригінальної форми.

2.1.4 Переклад неологізмів, утворених засобами набуття нового значення

Проаналізуємо також і переклад неологізмів, утворених засобами набуття нового значення:

1. *Work is also underway to update primary legislation to introduce guarantees of origin for all types of **green energy**, says the agency [64]. – Також ведеться робота щодо оновлення первинного законодавства з метою запровадження гарантій походження для всіх видів “зеленої” енергії, зазначає агентство [63].*

У реченні, неологізмом є словосполучення *green energy*, при перекладі якого було застосовано трансформацію калькування на рівні словосполучень: “зеленої” енергії. Отже, при перекладі застосовано стратегію доместикації, яка реалізована засобами трансформації калькування.

2. *Only China resisted this trend with an increase of 1% to 65%, despite the economic downturn triggered by its now-softened **zero COVID policy** [64]. – Тільки Китай протистояв цій тенденції, збільшившись на 1% до 65%, попри економічний спад, викликаний його тепер уже пом’якшеною **політикою нульового COVID** [63].*

В наведеному прикладі спостерігається застосування стратегії форенізації при перекладі новоутворення *zero COVID policy*, так як у тексті перекладу застосовано лексему *COVID*, яку збережено у формі оригіналу. Лексему *zero* відтворено засобами відповідника – *нульовий*.

Отже, при перекладі неологізмів, утворених засобами набуття нового значення, було виокремлено застосування стратегії форенізації, яку реалізовано засобами тактики збереження форми оригіналу неологізму у поєднання з українським відповідником, та стратегії доместикації, яку реалізовано засобами тактики калькування.

2.1.5 Переклад неологізмів, утворених засобами усічення

Розглянемо також і специфіку перекладу неологізмів, утворених засобами усічення:

1. *The company said that the satellite has transmitted **telemetry** and data regarding the state of its systems, confirming its operation in orbit* [64]. – У компанії повідомили, що супутник передав **телеметрію** та дані щодо стану своїх систем, що підтверджує його роботу на орбіті [63].

У реченні оригіналу, лексичне новоутворення *telemetry* утворене засобами усічення *tele-* (*television*) та лексеми *metry*. При перекладі, новоутворення відтворене засобами стратегії форенізації, в рамках якої застосовано тактику транскрибування, оскільки перекладач відтворив звуковий набір лексичного новоутворення – *telemetry* – *телеметрія*.

2. *Unex Bank and Mastercard, along with **fintech startup** Weld Money have launched the first cryptocurrency payment card, the weld card, in Ukraine* [64]. – Юнекс Банк і Mastercard спільно з **фінтех-стартапом** Weld Money запустили в Україні першу криптовалютну платіжну картку – Weld Card [63].

Приклад демонструє застосування стратегії форенізації, так як словосполучення *fintech startup* було відтворено словосполученням *фінтех-стартап*. Отже, при перекладі було застосовано варіант лексеми, нетрадиційний для української мови. Приклад демонструє застосування тактики транскодування, адже було частково передано звуковий набір новоутворення оригіналу. Також, було додано дефіс.

3. *The Cyber Lab will provide a learning environment to test and reinforce military professionals' hands-on cyber defense skills through realistic virtual scenarios and real-time simulations that help detect, control, and defend against future cyber-attacks faster and more effectively* [64]. – **Кіберлабораторія** забезпечить навчальне середовище для перевірки та зміцнення практичних навичок військових фахівців з кіберзахисту за допомогою реалістичних віртуальних сценаріїв та симуляцій в реальному часі, які допоможуть швидше та ефективніше виявляти, контролювати та захищатися від майбутніх кібератак [63].

У прикладі, застосовано таке лексичне новоутворення, як *The Cyber Lab*. Лексема *Lab* є усіченням лексеми *laboratory*. При перекладі, перекладач застосовує стратегію доместикації, відтворюючи лексему *Lab* у її повному варіанті – *Кіберлабораторія*. Отже, у прикладі використано стратегію доместикації або одомашнення. В рамках стратегії одомашнення, перекладач відтворює лексему засобами тактики калькування на морфемному рівні.

4. *Swedish-Ukrainian IT company Sigma Software Group and Tech Nation UK will host the Cross-European **hackathon**, Hack for Peace to build tech solutions designed to solve war issues* [64].

*Шведсько-українська ІТ-компанія Sigma Software Group та британська Tech Nation проведуть між європейський **хакатон** Hack for Peace для*

створення технологічних рішень, спрямованих на розв'язання проблем війни [63].

В цьому прикладі, лексичні новоутворення представлено лексемою *hackathon*, при перекладі якої перекладач застосував стратегію форенізації реалізовану засобами тактики транскрибування: *хакатон*.

Отже, можемо виокремити такі стратегії перекладу лексичних новоутворень текстів засобів масової інформації, як:

1. стратегія форенізації;
2. стратегія доместикації;
3. стратегія нейтралізації (рис. 2.1.).

Рис. 2.1 – Результати статистичного аналізу

Таким чином, аналіз дозволив встановити, що 78% лексичних новоутворень передано засобами стратегії форенізації, 20% прикладів лексичних новоутворень, відтворених із англійської мови українською, передано засобами стратегії нейтралізації, та лише 2% прикладів відтворено засобами стратегії доместикації.

Отже, можна підсумувати, що питома більшість прикладів англійськомовних лексичних новоутворень сфери засобів масової інформації відтворена в українському варіанті перекладу засобами стратегії форенізації, з огляду на те, що у більшості випадків інші засоби перекладу лексичних новоутворень – відсутні, що є характерною рисою природи лексичних новоутворень.

Серед перекладацьких тактик, які застосовуються для перекладу англійськомовних лексичних новоутворень сфери засобів масової інформації українською мовою, нами було виокремлено наступні

1. транслітерація;
2. транскрибування;
3. калькування на морфемному рівні;
4. калькування на рівні словосполучення;
5. транскодування;
6. адаптивне транскодування;
7. тактика граматичної заміни;
8. описовий переклад;
9. збереження оригінальної форми лексичних новоутворень.

Результати статистичного аналізу наведено на рис. 2.2.

У рамках статистичного аналізу було отримано такі результати дослідження:

- тактика транслітерації була застосована у 7% прикладів;
- тактика транскрибування була застосована у 32% прикладів;
- тактика калькування на морфемному рівні була застосована у 14% прикладів;
- тактика калькування на рівні словосполучення була застосована у 3% прикладів;

- тактика транскодування була застосована у 11% прикладів;
- тактика адаптивного транскодування була застосована у 7% прикладів;
- тактика тактика граматичної заміни була застосована у 3% прикладів;
- тактика описового перекладу була застосована у 12% прикладів;
- тактика збереження оригінальної форми була застосована у 11% прикладів.

Рис. 2.2 – Результати статистичного аналізу

Отже, тактикою, яка використовується найчастіше, є тактика транскрибування, яку було застосовано у 32% прикладів. Рідше використовуються такі тактики, як тактика калькування на морфемному рівні, яку було застосовано у 14% прикладів, тактика описового перекладу, яку було застосовано у 12% прикладів, тактика збереження оригінальної форми, яку було застосовано у 11% прикладів, тактика транскодування, яку було застосовано у 11% прикладів. Найменш вживаними є такі тактики, як тактика транслітерації, яку було застосовано у 7% прикладів; тактика адаптивного транскодування, яку

було застосовано у 7% прикладів; тактика калькування на рівні словосполучення, яку було застосовано у 3% прикладів; тактика тактика граматичної заміни, яку було використано у 3% прикладів.

Висновки до розділу 2

У другому розділі здійснено дослідження застосування стратегій і тактик перекладу англійськомовних лексичних новоутворень сфери засобів масової інформації українською мовою. Аналіз особливостей застосування перекладацьких стратегій дозволив встановити, що 78% лексичних новоутворень передано засобами стратегії форенізації, 20% прикладів лексичних новоутворень, відтворених з англійської мови українською, передано засобами стратегії нейтралізації, та лише 2% прикладів відтворено засобами стратегії доместикації.

Серед перекладацьких трансформацій, які застосовуються для перекладу англійськомовних лексичних новоутворень сфери засобів масової інформації українською мовою, нами було виокремлено наступні транслітерація; транскодування; адаптивне транскодування; калькування на рівні морфеми; калькування на рівні словосполучення; транскрибування; описовий переклад; збереження оригінальної форми лексичних новоутворень; тактика граматичної заміни.

У рамках статистичного аналізу було отримано такі результати дослідження: тактика транскрибування була застосована у 32% прикладів; тактика калькування на морфемному рівні – у 14% прикладів; тактика описового перекладу – у 12% прикладів; тактика збереження оригінальної форми – у 11% прикладів; тактика транскодування – у 11% прикладів; тактика

транслітерації – у 7% прикладів; тактика адаптивного транскодування – у 7% прикладів; тактика калькування на рівні словосполучення – у 3% прикладів; тактика тактика граматичної заміни була застосована у 3% прикладів.

Варто зазначити, що вищенаведені дані яскраво відображають тенденцію до збільшення використання англіцизмів та запозичень в українській мові. Використання наближеної до оригіналу лексики тісно пов'язує україномовне суспільство та, зокрема, сферу ЗМІ зі світом міжнародних інновацій та розвитку. Однак, використання запозичень потребує обережного підходу, оскільки воно може вплинути на самобутність української мови та призвести до заміни власних українських слів. Важливо знайти баланс між використанням запозичень і збереженням національного лексичного багатства.

Таким чином, використання англіцизмів та запозичень українською мовою відображає глобальні тенденції та зв'язок зі світовими інноваціями, проте потребує уважного ставлення та збереження національної мовної ідентичності.

ВИСНОВКИ

Роботу присвячено аналізу особливостей застосування стратегій і тактик перекладу англійськомовних лексичних новоутворень сфери засобів масової інформації українською мовою. В процесі теоретичних розвідок було встановлено, що лексичні новоутворення є формуванням нового лексичного елемента у відповідь на змінені обставини у зовнішньому світі, який набуває певної популярності у мовленнєвій спільноті у конкретний період часу.

Аналіз теоретичних джерел із досліджуваного питання дозволив встановити, що поняття “неологізм” може бути визначено як новий лексичний елемент, який утворюється для номінації поняття невідомого раніше, нового об’єкту, предмету, явища тощо.

У роботі також розглянуто специфіку та складнощі перекладу лексичних новоутворень. Аналіз теоретичних основ дозволив зробити висновки про те, що переклад лексичних новоутворень зумовлений застосуванням перекладацьких стратегій і тактик. У роботі були визначені перекладацькі тактики, за допомогою яких досягаються перекладацькі стратегії. З’ясовано, що стратегія очуження зберігає елементи оригінальної форми неологізму. У мові неологізм сприймається як іншомовний елемент. Якщо перекладач “одомашнює” неологізм, то він навпаки подає таку форму перекладу, яка є притаманною та природною для тексту перекладу. Серед перекладацьких трансформацій, які застосовуються в рамках перекладу, було виокремлено такі, як: лексичні, граматичні, лексико-граматичні. Вибір перекладацьких трансформацій залежить від конкретної перекладацької ситуації, контексту та компетентності перекладача, що здійснює переклад.

Практичний розділ роботи присвячено дослідженню застосування стратегій і тактик перекладу англійськомовних лексичних новоутворень сфери

засобів масової інформації українською мовою. Аналіз особливостей застосування перекладацьких стратегій дозволив встановити, що 78% лексичних новоутворень передано засобами стратегії форенізації, 20% прикладів лексичних новоутворень, відтворених з англійської мови українською, передано засобами стратегії нейтралізації, та лише 2% прикладів відтворено засобами стратегії доместикації.

Серед перекладацьких тактик, які застосовуються для перекладу англійськомовних лексичних новоутворень сфери засобів масової інформації українською мовою, нами було виокремлено наступні транслітерація; часткова транслітерація; транскрибування; калькування; описовий переклад; збереження оригінальної форми лексичних новоутворень.

У рамках статистичного аналізу було отримано такі результати дослідження: тактика транслітерації була застосована у 7% прикладів; тактика транскрибування була застосована у 32% прикладів; тактика калькування на морфемному рівні була застосована у 14% прикладів; тактика калькування на рівні словосполучення була застосована у 3% прикладів; тактика транскодування була застосована у 11% прикладів; тактика адаптивного транскодування була застосована у 7% прикладів; тактика тактика граматичної заміни була застосована у 3% прикладів; тактика описового перекладу була застосована у 12% прикладів; тактика збереження оригінальної форми була застосована у 11% прикладів.

Таким чином, встановлено, що тактикою, яка використовується найчастіше, є тактика транскрибування, яку було застосовано у 32% прикладів. Рідше використовуються такі тактики, як тактика калькування на морфемному рівні, яку було застосовано у 14% прикладів, тактика описового перекладу, яку було застосовано у 12% прикладів, тактика збереження оригінальної форми, яку було застосовано у 11% прикладів, тактика транскодування, яку було

застосовано у 11% прикладів. Найменш вживаними є такі тактики, як тактика транслітерації, яку було застосовано у 7% прикладів; тактика адаптивного транскодування, яку було застосовано у 7% прикладів; тактика калькування на рівні словосполучення, яку було застосовано у 3% прикладів; тактика тактика граматичної заміни, яку було використано у 3% прикладів.

Варто зазначити, що вищенаведені дані яскраво відображають тенденцію до збільшення використання англіцизмів та запозичень в українській мові. Використання наближеної до оригіналу лексики тісно пов'язує україномовне суспільство та, зокрема, сферу ЗМІ зі світом міжнародних інновацій та розвитку. Однак, використання запозичень потребує обережного підходу, оскільки воно може вплинути на самобутність української мови та призвести до заміни власних українських слів. Важливо знайти баланс між використанням запозичень і збереженням національного лексичного багатства.

Таким чином, використання англіцизмів та запозичень українською мовою відображає глобальні тенденції та зв'язок зі світовими інноваціями, проте потребує уважного ставлення та збереження національної мовної ідентичності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні проблеми науково-технічного перекладу : колективна монографія. Дніпропетровськ : НГУ, 2007. Вип. 2. 256 с.
2. Андрусак І.В. Англійські неологізми кінця ХХ століття як складова мовної картини світу : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 "Германські мови". К., 2003. 20с.
3. Балахтар В. В., Балахтар К. С. Адекватність та еквівалентність перекладу. URL: <http://www.confcontact.com/20110531/fk-balahtar.htm>.
4. Білоус О.М. Науково-технічний переклад. Курс лекцій та практичних. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 100 с.
5. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов: посібник для переклад. відділень вузів. Вінниця Нова Книга, 2003. 160 с.
6. Гладка В.А. Поняття неологізм у світлі сучасних лінгвістичних парадигм, *Чернівецький національний університет імені Ю.Федьковича*, Чернівці. 2009 випуск 11. 8 с.
7. Головня А.В. Словотвір англійської мови. URL: <https://www.yakaboo.ua/slovotvir-anglijs-koi-movi.html>.
8. Гордієнко Н.М. Особливості виникнення лексичних інновацій. URL: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/hordiienko_osoblyvosti%282%29.pdf.
9. Грицай І.С. Сучасні підходи до вивчення неологізмів: Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут", Україна. 2014. URL: <http://www.kamts1.kpi.ua/node/1010>.

10. Громовенко В.В. Особливості словотворення неологізмів в українському політичному дискурсі. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія “Мовознавство”*, 2016. № 11. Вип. 22. С. 37–42
11. Громовенко В.В. Особливості словотворення неологізмів в українському політичному дискурсі. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія “Мовознавство”*, 2016. № 11. Вип. 23. С. 31–33
12. Демецька В.В. Теорія адаптації: крос-культурні та перекладознавчі проблеми: Монографія. Херсон: МЧП “Норд”, 2006. 378 с.
13. Єгорова О.В., Маріна О.В. Стратегії перекладу в сучасній лінгвістиці. URL: http://www.rusnauka.com/20_AND_2014/Philologia/6_173529.doc.htm.
14. Зацний Ю.А. Неологізми англійської мови 80–90 років ХХ століття. Запоріжжя : РА “Тандем-У”, 1997. 396 с.
15. Зеніна А. Лінгвістична природа запозичення у співвідношенні з поняттями неологізм та інновація. URL: <http://litmisto.org.ua/?p=9424>.
16. Зимомря М. Переклад: теорія та практика : навчально-методичний посібник. Кіровоград: Редакційно-видавничий центр КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. 114 с.
17. Ібрагімова С. Функціональний аналіз спеціалізованої мови. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/123456789/1081/1/6%D0%B0.pdf>
18. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: Учбовий посібник. Вінниця. Видавництво “Нова Книга”, 2001. 303 с.
19. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2002. 564 с.
20. Клименко Л. Продуктивні моделі творення неологізмів. *Вісник Прикарпатського університету. Філологія*. ІваноФранківськ, 2001. Вип. 7. 71 с.

21. Коваленко К. Г. Продуктивні способи творення нових слів в англійській мові. *Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник української медичної стоматологічної академії*, 2013. №4 (44). URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/produktivnisposobi-utvorennya-novih-sliv-u-suchasniy-angliyskiy-movi>.
22. Козаченко І.В. Особливості перекладу неологізмів англійської мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, 2014. № 25. Том 2. С. 166–168.
23. Конверсія і функціональна трансорієнтація лінгвальних одиниць (на матеріалі неологізмів англійської мови). *Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація: матеріали V всеукр. наук. конф.* (11 листопада 2005 року) / Харківськ. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Х., 2005. С. 68–69.
24. Мартине А. Принцип экономии в фонетических изменениях. К., 2003. 301 с.
25. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови. Х.: Основа, 1993. 256 с.
26. Остафійчук О. Д. Неологізми англійської мови в сучасному суспільстві. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Філологія. Соціальні комунікації*, 2020. №3. С. 157–160.
27. Павленко Л. П. Як утворюються нові слова в українській мові *Педагогічний пошук*, 2014. 2 (82). С. 18–22
28. Пастрик Т.В. Концептуальна модель продуктивного білінгвізму перекладача. *Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка*, 2006. Т. 8. Вип. 2. С. 141–148.
29. Перекладацькі та адаптивні стратегії, що застосовуються під час перекладу культурно-специфічних одиниць. URL: <https://infopedia.su/18x10943.html>

30. Пилипчук М.І. Стратегії очуження та одомашнення в перекладі українських реалій. Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика. Київ : АграрМеді Груп, 2016. С. 287–291.
31. Погоріла А.І. Особливості функціонування неологізмів у молодіжному мовленні. *Молодий вчений*, 2017. №4. С. 208–211.
32. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля – Київ, 2006. 716 с.
33. Струк І. Стратегії відтворення аномалій діалектного мовлення в перекладі (на матеріалі творів марка твена та їхніх перекладів українською та російською мовами). *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*, 2014. 30. С. 83–97.
34. Сухенко К.М. Лексичні проблеми перекладу. К.: вид-во Київ. ун-ту, 2000. 124с.
35. Третяк М. І. Неологізми як джерело розвитку української мови. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2019/paper/viewFile/6642/5658>
36. Фіголь Н. М., Кібальник Р. В. Функціонування неологізмів у сучасному медіа-тексті. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*, 2011. № 23. С. 31–40.
37. Шутова М.О. Неологізми в сучасній англійській мові. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛ. Серія Філологія. Педагогіка. Психологія*, 2010. Випуск 21. С. 79–85.
38. Bassnett S. Translation Studies. Linguistics. Third Edition. L. and N.Y.: Routledge. Taylor&Francis Group, 2005.
39. Berg P. Ch. A Dictionary of New Words in English. George Allen & Unwin Limited, 1953. 176 p.
40. Bolinger D. The Phrasal Verb in English. Cambridge, 1974. 201 p.
41. Bolinger R.S. A Course in Modern English Lexicology. M., 1979. 178 p.

42. Bullokar J. English Expositor. L., Bodleian library, 1616
43. Cawdrey R. Table Alphabeticall. L., Public Domain, 1617
44. Crystal D. Language and the Internet. Cambridge: Cambridge University Press, 2006, XI, 304 p.
45. Delabastita D. Wordplay and Translation. *Translator*, 2014. 2(2). P. 347–353
46. Essays,UK. (November 2013). Background Of English Neologisms. Retrieved from <https://www.ukessays.com/essays/english-language/background-of-english-neologisms-english-language-essay.php?vref=1>
47. Ferdinand de Saussure; Charles Bally; Albert Sechehaye; Albert Riedlinger Cours de linguistique générale. Paris: Payot, 1922.
48. Goursky S.E. The Idiomatic Heart of the Language. Lviv, 1975.190 p.
49. Holmes J. An Introduction to Sociolinguistics. London: Longman. 550 p.
50. Humboldt W. von. Linguistic variability and intellectual development. Coral Gables, Fl.: University of Miami press
51. Molina L., Albir A. H. Translation Techniques Revisited: A Dynamic and Functionalist Approach. *Translation Techniques Revisited*, 2002. 4. P. 498–512
52. Khullar P. What is Modern English? URL: <https://www.enotes.com/homework-help/what-modern-english-746938>.
53. Kuznetsova V.S. Notes on English Lexicology. K., 1968. 220 p.
54. Lehrer A. and Eva Feder Kittay (eds.) Frames, fields, and contrasts. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
55. Levchenko Ya. Neologism in the lexical system of modern. München: GRIN Verlag GmbH, 2010. 311 p.
56. Maxwell K. The global influence of English in the creation of neologisms. URL: <http://www.macmillandictionaries.com/MED-Magazine/March2006/36-New-Word-Neologisms.htm>.

57. Newmark P.A. Textbook of Translation. URL: [http://ilts.ir/Content/ilts.ir/Page/142/ContentImage/A%20Textbook%20of%20Translation%20by%20Peter%20Newmark%20\(1\).pdf](http://ilts.ir/Content/ilts.ir/Page/142/ContentImage/A%20Textbook%20of%20Translation%20by%20Peter%20Newmark%20(1).pdf)
58. The Barnhart dictionary of new English since 1963. L.: 1973. 369 p.
59. Reifer M. Dictionary of New Words. Philosophical Library, 1955. 234 p.
60. Safire W. On Language. URL: <https://www.nytimes.com/1982/03/14/magazine/on-language-by-william-safire.html>.
61. Venuti L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. London; N.Y.: Routledge, 1995. 353 p.
62. Vinay J. P. and J. Darbelnet Stylistique comparée du français et de l'anglais, Paris: Didier, 1977. 256 p.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

63. UBN. URL: <https://ubn.news/uk>
64. UBN. URL: <https://ubn.news/>

SUMMARY

Languages are changing as relentlessly as the world is changing. In modern linguistics, the issue of studying linguistic and extra-linguistic phenomena is becoming increasingly relevant, as long as those phenomena enrich languages and expand their range of functioning. This allows us to establish new trends and patterns of formation, use and translation of linguistic units. The word, as the basic unit of language, is characterized by the ability to constantly change (both structurally and semantically), in accordance with highly versatile social needs, and therefore it is characterized by the difficulty of translation. Thus, **the paper deals with** a comprehensive study of the concept of lexical coinages and the particularities of translation of mass media-related neologisms from English into Ukrainian.

The relevance of the study lies in the increasing significance of translating English lexical coinages into Ukrainian, as new functional areas, phenomena, and corresponding lexical units continue to emerge. The constantly evolving field of lexical neologisms necessitates systematic and comprehensive research to address this need effectively.

The subject matter of the work is lexical coinages of the English language.

The object of the study comprises strategies and techniques of translation of English mass media lexical coinages into the Ukrainian language.

The aim of the study is to define the peculiarities of applying strategies and techniques for translating English neologisms in the mass media domain into the Ukrainian language.

To achieve this aim, the following **tasks** need to be solved:

- to characterize the concept of a lexical coinage in modern linguistics;
- to identify the difficulties of translating neologisms;
- to describe the strategies and techniques of translation of neologisms;

- to analyze strategies and techniques of translation of english mass media lexical coinages into the ukrainian language

The structure of our research encompasses an introduction, two chapters, conclusions for each chapter, general conclusions, a reference list, and a summary.

The material for the study includes articles from the news portal UBN and its Ukrainian version. The theoretical foundation of the study is represented by the works of such scholars as I. Andrusiak, O. Bilous, L. Verba, V. Hladka, A. Holovnia, N. Hordienko, I. Hrytsai, V. Hromovenko, Y. Zatsnyi, A. Zenina, V. Karaban, and others.

The research has established that lexical coinage is the formation of a new lexical item in response to changed circumstances of the external world, which gains a degree of popularity in the language community in a particular period of time. The expansion of the global lexicon was or is greatly facilitated by such significant events as World War II, the development of computer and digital technologies, the globalization of the Internet, environmental changes, etc. When defining the concept of neologization, one must also take into account the internal linguistic processes (expansion and narrowing of meaning, metaphorization and metonymization of meaning, layering of various connotative and stylistic shades on the main meaning of a word) that result in neolexemes. The mass media play an important role in the dissemination and formation of new vocabulary, as it actively responds to the slightest changes in society: it reflects political, cultural events, social and natural disasters in the country and in the world. The media is an integral part of society and, as a result, is a reflection of the collective in the language. As for the initial models of the related dictionaries, the lexicographic works "Table Alphabeticall" and "The English Dictionary" are considered to be the first dictionaries of neologisms.

The analysis of the specifications of use of translation strategies has revealed that 78% of lexical coinages reproduced from English into Ukrainian are rendered by

means of the foreignization strategy, 20% of the cases by means of the neutralization strategy, and only 2% of the cases by means of the domestication strategy.

Based on the analysis of theoretical sources, it was concluded that the main models of word formation of lexical coinages include: **expansion of meaning; borrowing; affixation; shortening; abbreviation; conversion**. It has also been discovered that, along with the need to nominate new concepts, one of the most important functions of lexical newcomers is saving linguistic effort, which indicates the multifaceted nature of the phenomenon itself. The given word-formation model reflects the tendency to rationalize the language.

Based on the review of scientific papers, the researcher has identified the translation transformations, by means of which translation strategies are achieved. In particular, the strategies of **domestication, foreignization and neutralization** are considered to be well-established strategies used in the translation of neologisms. Domestication and foreignization strategies are two opposite ways of implementing a single strategy of linguistic and cultural adaptation. In the case of neutralization, the translator tries to completely eliminate a specific unit that would characterize a particular culture.

The following translation transformations used to render English lexical coinages of the mass media domain into Ukrainian have been identified: **transliteration; transcoding; adaptive transcoding; morpheme-level calquing; phrase-level calquing; transcription; descriptive translation; preservation of the original form of lexical items; grammatical substitution technique**.

The statistical analysis revealed the following results: the most frequently used translation technique is transcription, which was used in 32% of the cases. Less frequently used techniques are the following: morpheme-level calquing, which was used in 14% of the cases; descriptive translation, which was used in 12% of the cases; preservation of the original form, which was used in 11% of the cases, and

transcoding, which was used in 11% of the cases. The least used techniques are the following: transliteration technique, which was used in 7% of the cases; adaptive transcoding technique, which was used in 7% of the cases; phrase-level calquing, which was used in 3% of the cases; grammatical substitution technique, which was used in 3% of the cases.

Thus, it can be concluded that the majority of examples of English lexical coinages in the mass media domain are reproduced in the Ukrainian translation by means of the foreignization strategy, since in most cases other means of translating a neologism are absent or impossible, which is a characteristic feature of the nature of lexical coinages.

It is worth noting that the above-mentioned data clearly reflects the tendency to increase the use of anglicisms and borrowings in the Ukrainian language. The use of near-original vocabulary closely connects the Ukrainian-speaking society and, in particular, the media with the world of international innovation and development. However, the use of borrowings requires a cautious approach, as it can affect the identity of the Ukrainian language and lead to the replacement of Ukrainian words. It is crucial to strike a balance between the use of borrowings and the preservation of the national lexical wealth.

Thus, the use of anglicisms and borrowings in Ukrainian reflects global trends and connections with global innovations, but requires careful consideration and preservation of national linguistic identity.